

U godini 1914 d. d. za iskorišćavanje drveta i pogon parnih pilana u Banjoj Luci otpočelo je sa izgradnjom svoga predneca (Kolonije) te izgradnjom pruge za železničku željezničku pošto je povestveno provedena eksploatacija pri ratnih zemljišta koja su dolazila u obzir.

Kako su svi radovi predneca vršeni u predvođenje rata i za vrijeme rata koji se razvio u svjetski rat, to se je odmah u samom početku udaralo na velike potškoće na ono najpotrebnije i najvažnije a to je na pri-
 bačanje radnika koji je na sve strane sve to više ^{inaktivnost} manjkalo jer se velika većina pričuv-
 nika pozivala i spremala u vojsku a sve drugo ljudstvo Kupilo i odvođeno u Rumunu, uzjed čega je produkcije uz velike razore i za tadašnje priške skupne radnice jedva dolazilo do skupina radnika.

Osim u gradu Kupilo se je i po zadržanima dovodilo radnike iz svih okolnih sela prema susjednom kotaru Kotarskoškom pa, kada ih se je trebalo u hitnijim slučajevima, onda su zadržani znali odvoditi sve radnike što su zadržani na radu kod predneca.

Ja sam tada bio predsjednik činovnik kod ~~isto~~ tadašnje okružne oblasti i vršio sam sve zadatke na cijelo okružje banjalučko napose one okolnosti ^{raznih} potrebna za ratne potrebe a na zahtjev vojnih vlasti sa kojima je saradivala okružna oblast kao najstarije upravna i politička vlast u okružju.

Tadani direktor poduzeća g. Knoll i Bureauchef
 Ing. g. Schuppich obrađali su se meni i žalili
 se na to odvođenje njihovih radnika i izjavljajući
 da će poduzeće biti prisiljeno obustaviti rad,
 čete i u punom jeku razvijene radnje ako će
 se i nadalje njihovi radnici odvoditi u Rouen.

Ne samo kao činovnik već na prvom mjestu
 i kao ^{roditelj} građanin podnosio sam i kao cijeliti
 veliku važnost i još veću potrebu jednog
 ovakvog poduzeća u gradu Banjoj Luci
 pa sam u Rojenu će građanstvo ovim zapos-
 lenja imati razne koristi Rojenu donosi i
 daje to poduzeće i ~~potrebno je da se~~
~~izdrži~~ ~~izdržavanje~~ ~~izdržavanje~~.

Meni je naravno bilo stalo do toga da
 pomognem svojoj građanstvu time što će
 biti zaposlenja kod ovakve firme
 pa sam na moje na vragovanje uspio i kod
~~ovakvog~~ ~~predstavljenoj~~ ~~okružnog~~ ~~predstojnika~~
 g. Kullera i tadnjeg seoskog kot. predstojnika
 g. Barona Ketterburga a i kod kraljevog
 zapovjednika žandarmerije g.
 te su odvedeni radnici povučeni i nisu
 više od poduzeća ni odvođeni.

Ali to je bio tek početak potraživanja
 pa Roje je poduzeće daljnjim razvojem
 radnih snaga udaralo: trebalo je
 povećati veliki broj radnika i one
 ženske oko izgradnje žuge i one
 u gradu oko izgradnje pilane i
 Kolonije te podvođa iz rijeke Tbara.

Trebalo je dakle za ogroman broj radnika obavljati životne namirnice a osim radnika i za veliki broj nadglednog i stručnog osoblja što je također udaralo na poštedljivost jer je i sve Poljska hrana razvijanjem rata potpala pod reviziju za vojsku jer je Banjalu bila zborna mjesto (Sammelstelle).

To je bio ono glavno gdje se je meni gov. žila približila da budućem budem od velike koristi i koristi.

Okružna oblast u Banjoj Luci a po odredbi tadašnje Kemalije vlade za Bosnu i Hercegovinu u Sarajevu postala je na prehranu Bosne i Hercegovine centar oko koje se i od koje se je sve tražilo, osim građanstva i vojske tako, dje i za sve vladne službenike u Sarajevu. Je na obično posivnu Hercegovinu, a i za vojske potrebe u Bliću (brašno, buter, sir, jaja itd.)

Okružna je oblast organizovala tada preko kotarskih oblasti nabavke i prodavanja svekolikih životnih namirnica, te je sa istima disponirala. ~~preko~~

Svakim danom kotarski predstojnici u okrugu, javljali su Okružnoj oblasti Aekfonom (broglarom) otkuda i kakove namirnice su isporučile i to je sve, unatožno u narodu za to vodene knjige. ~~o to knjige~~

Primanje takovih prijava i vodjenje tih knjiga obavljao sam ja jer sam bio istodobno i taj predsjedatelne kancelarije.

Tako i na takav način ja sam bio upućen t.j. kao sam
gle i Karove sve strane (namirnica) ima pokrivenje te
se je prema tome i disponiralo.

Kod takovog stanja stvari i tada vladajuće situ-
acije razumljivo je, da je predralice p.kome je riječ,
bilo prosto a nemogućnosti da si nabavlja potrebne
Roličine namirnice izgradnim putem od prodav-
alaca i trgovaca.

Ča to sam inače česte posjete od strane gg. direktora
Kuolla i glavnog inženjera Schuppicha koji su se
žalili na restaricu i prijetili obustavom rada.

Ja - pošto sam već^{bio} bio od g. okr. predralice,
odobrenje - radovoljavao sam po svogovodu i više
puta u njihovoj budućnosti telefonski naručivao
i naručivao dobavu namirnica uglavnom
brašna, a i vagonom graha uz minimalne
cijene, jer sam uviđavao tako, da se račun
ispostavlja u ~~na~~ okružnu oblast koji sam
dostavljao firmi radi zbrinjavanja.

Osjećao sam se zaista sretnim i čimilo mi je
veliko moralo radovoljstvo svaki put kada sam
za predralice prikupavao potrebe u namirnicama,
jer sam kroz predralice, odnosno preko predralice
u mašti, gledao radovoljstvo radnika i
ponalag ovoljba što ima rada i konha.
ako su pogotovo radnika mojih ingradana.

Kao sam kadikad ~~na~~ i sam odlatiti
i gledati radove i raspitivati se kod
firme p potrebanu a ponekad i ^{telefonski} razgovor
in g. g. Schuppicha.

Takovo stanje postajalo je razumljivo se
sve to teže već prema ratnim okolinama. ~~to~~
do razvrtka rata kada sam na predlog

Komesara gradske općine u Banjoj Luci a po odobrenju bivše
Zemaljske vlade postavljen za gradskog bilježnika.

U tome svojstvu t.j. kao gradski bilježnik išao
sam na putu predviđen i bio od koristi i pomoći a
narocito uspjelo mi je: "da firma plaća općinsku
dacin (Kaldonija) na minimalni paušal" da se
za izgradnju ceste ~~iz~~ od ceste Koja vodi u predgrađe
pa do firme Kolonije i od Kolonije do rijeke
Vrbasa nprotijebi općinski alat (kumpovi i lopate)
te nadzor nad radnicima, što je za firmu bilo
od velike koristi za izvoz u grad građevnog
materijala i otpadaka te za opći promet sa
gradom. Narocita moja usluga firmi bila je u tome
što sam ^{privatnim putem} nspio pridobiti saglasnost nekoliko ne
gradskih vijećnika, da ~~za~~ ^{za} ~~na~~ ^{na} ~~u~~ ^u ~~općini~~ ^{općini} ~~u~~ ^u ~~općini~~ ^{općini}
odkupna cijena gradskoj općini, za zemljište na
Kome je izgrađena i ogradna Kolonija sa
skladištenjem građevnog materijala i ogrjevnih
drva i firme željezničke pruge i stanice.

On je useljeno firmi oko četvrt milijona
dinara.

Kadaje ja sam kao gradski bilježnik kada
ta ista rata otpočela, pripreme izbora i njihovu
provedbu najprije sa ~~konstitucijom~~ a iz toga
na mnoge druge ~~razne~~ ~~forume~~, olakšavao
firmi na taj način, što nisam privrao u
općinu firmuog osoblja i radnika, već sam
probao dolaziti u Bureau firme te po nekog
licodana, a na osnovu firmuinih knjiga nima
potrebne podatke a radnike pustio da rade.
Kojih je za to biti i preko 1500. te za još veće
olakšanje, pravio sam za firmu nekoliko
osoblje, izbora stanica, kod same firme pa tako
kao nijesu morali ići u grad. da glasaaju, na raznim
bivalističima kojih je bilo 7.

Don su povećani (budžeti) gradske općine iz godine u godinu bili milijunski povećavani i time u vezi prihodi u nametima i dajama ^{povisavani} povećavani, dokle je firma bila pošteđivana.

Kad je meni koji od gg: novih načelnika (Komercijala) predbacio ili prigovorio mojim nastojanjima i zaumi, manjima za firmu kao prebogata milijunsku ustanovu, i kao strani kapital, i da firma može da snosi i plaća. ja sam takova gledišta nprono odbijao i pobijao sa opravdanim razlozima. a jednom prilikom (koja je bila i odlučna) u punom gradskom vijeću sam davao usmeno opširno objašnjenje i obrazloženje. Kad se je radilo o odobrenju predloga gg. poglavarstva, kojeg sam ja kao referent, postavio a koji se ticao ^{svotinja} pauza, licanja platanja kalducije od strane firme ^{i nastojeli} izjavljivali u glavnom ove razloge:

Konu manjini a još manje opravdani prigovori nekih od gg: gg. vijećnika što se od strane gg. poglavarstva uzima u jednu ruku bogata firma u zaštitu ^{i veli} ako ona (firma) neće općini biti od koristi, ako onda kao samo građanstvo, koje i onako jedva svoji državne foreze i namete, a mi bode da štiti i branimo jedno preduće stranog kapitala? jer ^{dotična} gg: vijećnici neimaju moćda sa mnom činjenicu, da to preduće ni u čemu neiskorišćuje gradu ni građanstva već samo državni sumu po ugovoru, već najvotiv to preduće od velike je i nepro, pijenje koristi za grad i građanstvo, jer:

u velikom broju daje građanima ^{siromasi} zaposlenja i olakšava egzistenciju brojnih familija koje bi inače ~~ponažavale~~ padale na teret gradske općine dajući im novčane pomoći ili zaposlenja

1) 2)

- 2) Omogućuje građanima povoljnije cjenovne drvene grade,
- 3) daje građanstvu povoljno ogrijevno drvo uz umjerenu cijenu
- 4) potporučuje parne kulture i humane usjeve, nove u gradu, u materijalu, ogrijevu i poscu.
- 5) svojim radnicima dobro daje, budući otpadke za ogrijev kao besplatni dodat
- 6) pošto time daje građskoj sirotinji besplatno ogrijevno drvo u otpadcima ~~itd.~~ i
- 7) što na mnogobrojne zabave mnogobrojnih društava i ustanova u gradu daje najveće novčane priloge itd. i
- 8) što svojom izgrađenom Kolonijom, pilanama i ogrijevnim stvarima grada i drveća ugrađena u gradsku periferiju i čini grad Banjalaku industrijskim mjestom.

Pa kada se to ova ima u vidu i novči, onda ova firma zaslužuje ne samo umjeren plaćanje opć. dacia, već i oprost od plaćanja.

~~Firma~~ Ovim mojim objašnjenjem i obrascem, kojim rado voljeli su se dotična gg. građani riješiti proizvođačiji dok su pitala "gg. riješili su: bravo, tako je."

Pok. predsjednik Gorković znao je kada bi prošlo (mislilo) Rujih 14 dana, a da se nisam vidili ili čuli, znao je telefonski zapitivati me, šta je samom, jesam li živ itd. što su čuli i gg. direktori Filip Spitzer i brat om birošef Natan a i direktor Fišer.

Tako npr u godini 1929^{pos.} predsjednik Gorković pozvao me telefonom da prvom prilikom dođem do njega u biro, pa kad sam ixa nekoliko

kod njega pojavio, rekao mi je, nakon izmjene nekoliko
 nobilitajskih riječi ovo: Gospodine Ekiću, nemojte me
 Rivo razumjeti ili se možda opjetiti u riječima
 ako vam reću da ste malo čudnovat čovjek, ga što
 za Boga propuštate fritku kada vam dolazi
 službeno g: generalni direktor Remon i direktor
 D- Danda pa da vas i njima predstavim kao
 prijatelja firme, i tom fritkom da se provede
 riječ, vašim službama prema ovome predreću,
 jer ja to nemogu, i nemam misla da činim
 sam od sebe, a bez poticaja i traženja sa vaše
 strane, vidi se da ste samo dobar čovjek,
 ali slab Geschäftsmann, zar ne vidite da ovo
 predreće pljačka i iskorišćenje na karne način,
 i najviše oni, koji to ničim ne zaslužuju, a
 mi pravljaci i činovnici firme čujemo i osim
 naše radnje iz prošle radionice i žrtve prema
 firmi, zar mi nismo i ostali magnebi svoje
 svoja koanja-badava i sa samo za čas,
 a ne rječ za to povar i dakom i kapom,
 Ali, - očit se vidi - misle mi karavili da je,
 pa tragu pojetea kiza, u kojoj se kada ona
 pastare i pastare, biti pljaka sticati i dobivati
 i najpoštenije i najzastupnije nagrade.

Pa vam stoga preporučam da uputite jedno
 pismo našem generalnom i da mu opširno izložite
 najkrupnije naše izabire radnje, za ovo
 predreće, i da potkajenje provedete time,
 što ste - kao što i meni kaže - ste ovo
 radili iz obzira prema građanima i građanin
 sirovini koji je dobro vrše ovo predreće
 pa da ^{radar} nešto i vi dobijete jer se - ja vam preporučam -
 zaista i zaslužili najbolju nagradu.

J.